

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu (ODKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu (ODKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28104>

Özet

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu (ODKÖ), bireylerin başkalar tarafından olumsuz yargılanma, eleştirilme veya reddedilme konusundaki yoğun kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Orijinal uzun formun kısaltılmış versiyonu olan bu ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında zaman verimliliği sağlamak üzere geliştirilmiştir. ODKÖ'nün Türkçe uyarlaması, 2010 yılında Çetin, Doğan ve Sapmaz tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenilirlik standartlarına karşıladığı gösterilmiştir. Ölçek, özellikle sosyal kaygı bozuklukları ve ilgili psikopatolojilerin tanınmasında önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Olumsuz değerlendirilme korkusu, ODKÖ, sosyal anksiyete, ölçek uyarlaması, psikometri, kısa form, öz bildirim.

Yazarlar

Bayram Çetin, Tuncay Doğan, Fatih Sapmaz.

Amaç

ODKÖ'nün temel amacı, bireyin sosyal etkileşimlerde maruz kaldığı veya beklediği olumsuz değerlendirmelere karşı duyduğu endişenin şiddetini hızlı ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu kısa form, klinisyenlere ve araştırmacılara, olumsuz değerlendirilme korkusunun (ODK) bireyin genel sosyal işlevselliği üzerindeki etkisini değerlendirmede pratik bir ölçüm sunar.

Ölçek, sosyal fobi, yaygın anksiyete bozukluğu ve düşük benlik saygısı gibi durumların tarama ve değerlendirme süreçlerinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. ODKÖ, bireylerin sosyal ortamlarda kaçınma davranışları geliştirme eğilimlerini anlamak açısından kritik bir rol oynar.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireyin başkalar tarafından yargılanmaktan duyduğu yoğun kaygı olan Olumsuz Değerlendirilme Korkusu'dur (ODK). Bu bilişsel-duygusal yapı, sosyal anksiyetenin merkezi bir bileşeni olarak kabul edilir. Yüksek ODK puanına sahip bireyler, genellikle sosyal performansları hakkında aşırı endişe duyar ve potansiyel eleştirilerden kaçınmak için sosyal etkileşimlerden uzak durma eğilimi gösterirler.

ODK, sadece bir utangaçlık hali olmayıp, bireyin yaşam kalitesini ve mesleki/akademik

başarısız olumsuz etkileyebilen sürekli bir tehdit algısını içerir. ODKÖ, bu yapının şiddetini ölçerek, sosyal kaygıya yönelik müdahalelerin planlanmasına yardımcı olur.

Geçerlik

Çetin, Doğan ve Sapmaz (2010) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar, ODKÖ'nün orijinal ölçekteki temel yapıyı koruduğunu ve tek boyutlu bir yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Kriter geçerliliği kapsamında, ODKÖ puanlarının, sosyal anksiyete ve diğer ilgili psikopatolojileri ölçen standart ölçeklerle anlamlı korelasyonlar göstermesi beklenir. Ölçeğin, ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlayan bu bulgular, ODKÖ'nün Türkçe popülasyonda kullanımının uygunluğunu destekler.

Güvenirlilik

Türkçe uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılığını ve zamana karşı istikrarını (test-tekrar test güvenilirliği) incelemiştir. İç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ODKÖ maddelerinin birbirleriyle uyumlu çalıştığını ve ölçüm hatasının düşük olduğunu işaret eder. Bu güvenirlik verileri, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda tutarlı sonuçlar üretebilme kapasitesini teyit ederek, hem araştırma hem de klinik uygulamalar için sağlam bir temel oluşturur.

Faktör Analizi

ODKÖ'nün yapı geçerliliğini test etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Kısa formlar genellikle, temel yapıyı en iyi temsil eden maddelerin seçilmesiyle oluşturulduğu için, tek faktörlü bir yapının elde edilmesi hedeflenir.

Yapılan doğrulayıcı faktör analizleri (DFA), kısa formun maddelerinin tek bir temel faktör altında toplandığını ve bu faktörün Olumsuz Değerlendirilme Korkusu yapısını temsil ettiğini doğrulamıştır. Bu yapısal uyum, ölçeğin teorik temellerle tutarlı olduğunu gösterir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği; tipik olarak Likert tipi derecelendirme kullanılır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler ve Genç Yetişkinler

Age Group: 18 yaş ve üzeri (üniversite öğrencileri dahil)

Population Details: Akademik ve genel popülasyon örneklemeleri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin kendi sosyal kaygı düzeyini beyan ettiği ölçek. Derecelendirme formatı (örneğin, 1=Hiç uymuyor, 5=Tamamen uyuyor) kullanılır.

Anahtar Kelimeler

sosyal fobi, anksiyete, güvenirlik, geçerlik, öz bildirim, psikoloji, sosyal anksiyete, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: bcetin27@gmail.com (Sorumlu Yazar: Bayram Çetin)

Correspondence Address: Sorumlu yazarın (Bayram Çetin) ilgili akademik kurum adresi.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlaması **2010** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izinler ve potansiyel ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Bayram Çetin ile doğrudan iletişime geçilerek temin edilmelidir. Akademik araştırmalarda kullanım genellikle kaynak gösterimi şartıyla mümkündür.

Referanslar

Çetin, B., Doğan, T. ve Sapmaz, F. (2010). Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 205-216.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [olumsuz-değerlendirilme-korkusu-olcegi-kisa-formu-odko-toad.pdf](#)

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu (ODKÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not

be changed in any way.

Ölçek maddeleri, telif hakları nedeniyle bu alanda sunulmamaktadır. Maddeler, bilimsel araştırma amaçları için ilgili referans kaynağından veya sorumlu yazardan temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM